

مزایا و چالش های گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری در کشورهای در حال توسعه

فائزه صیدی نژاد^۱، حسین عباسی^۲

^۱ کارشناسی ارشد شهرسازی گرایش طراحی شهری، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول (نویسنده مسئول)

^۲ کارشناسی ارشد شهرسازی گرایش طراحی شهری، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول

چکیده

گردشگری تأثیر قابل توجهی بر جوامع، به ویژه در کشورهای در حال توسعه دارد گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری تضمین می کند که جوامع محلی مالکیت و مدیریت کامل تجربه گردشگری را دارند، به طوری که مزایای اقتصادی گردشگری در جامعه آنها باقی می ماند. هدف این پژوهش تحلیل مزایا و چالش های پیش روی گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری در کشورهای در حال توسعه است. مقاله حاضر یک رویکرد مرور ادبیات سیستماتیک را برای این مطالعه برای جستجوی مقالات مرتبط با گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری اتخاذ کرده است. این تحقیق با استفاده از مطالعه ادبیات سیستماتیک بر روی مقالات علمی نمایه شده توسط اسکوپوس از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲ با موضوع مشارکت جامعه در برنامه ریزی گردشگری انجام شد. نتایج نشان داد که مزایا گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری شامل: اقتصادی، اجتماعی، ارزش مشترک، تجربه فرهنگ اصیل، آگاهی اخلاقی و مسافرت مسئولانه، استقبال گرم مردم محلی، توانمندسازی زنان، حفظ فرهنگ. و اثرات منفی بالقوه گردشگری اجتماع محوری شامل: نشت اقتصادی و قیمت های بالاتر، وابستگی به گردشگری، تجاری سازی سنت ها و آداب و رسوم، زوال فرهنگی، آسیب های زیست محیطی می باشد.

واژه های کلیدی: اجتماع محوری، مزایا و چالش ها، گردشگری، کشورهای در حال توسعه

۱. مقدمه

امروزه صنعت شناخته شده گردشگری یکی از بزرگترین و سریع ترین صنایع رو به رشد جهان است به گونه ای که سهم این صنعت به نسبت تولید ناخالص داخلی کل کشور چیزی حدود ۹ درصد است. گردشگری بخش مهمی از سیاست های اجتماعی و اقتصادی توسعه کشورهاست بسیاری از کشورها با به کارگیری این رهیافت توانسته اند وضعیت خویش را تا حد درخور توجهی بهبود بخشند از این رو، این صنعت یکی از بزرگترین فعالیت های اقتصادی است که پرشتاب ترین رشد را در میان صنایع جهان داراست و عامل مهمی در توسعه ی اقتصاد ملی و محلی در سراسر جهان محسوب می شود (امامی و همکاران، ۱۴۰۰). یکی از ایده هایی که برای ترویج گردشگری پایدار مطرح شده است، ترویج پروژه های مبتنی بر اجتماع است که جوامعی را که شامل کسب و کارها و شرکت های کوچک می شود، ادغام می کند و تمام منابع درآمدی مستقیماً به جامعه می رود و جامعه همه خدمات را ارائه می دهد. گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری و سایر زیرشاخه های گردشگری پایدار اغلب به عنوان ابزاری برای رشد استفاده شده است. خاستگاه آنها به دهه ۱۹۷۰ برمی گردد، زمانی که اجتماع محوری به عنوان یک گزینه مناسب، بازسازی و رشد اقتصادی در نظر گرفته شد. در نتیجه این مشوق ها، بسیاری از برنامه های اجتماع محوری در کشورهای توسعه یافته به توسعه اجتماعی سرمایه گذاری تبدیل شدند. اجتماع محوری به عنوان یک مؤلفه حیاتی پایداری در جوامع محلی مورد حمایت قرار گرفته است، زیرا علاقه گروهی در اجرا و فرآیندهای تصمیم گیری شرایطی را برای توسعه و توانمندسازی جامعه فراهم می کند بنابراین، مطالعات نشان داده اند که اجتماع محوری در ایجاد درآمد اضافی در مناطق دورافتاده که منابع برای حمایت از جامعه کمیاب است، موفق است و جریان سرمایه گذاری مستقیم می تواند تأثیر مثبت قابل توجهی بر شرایط زندگی داشته باشد از سوی دیگر، اجتماع محوری به عنوان جایگزینی برای گردشگری انبوه، و به عنوان راهی برای جلوگیری از اثر شلوغی در مقاصد با استفاده از هدف معنادارتر به عنوان بخشی از «سفر مسئولانه» ارائه شده است (گلنوزا عثمانو و همکاران، ۲۰۲۲). گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری یک رویکرد ضروری برای گردشگری است که به طور موثر و قوی از پایداری در سطح جامعه/محلی حمایت می کند. توسعه موفقیت آمیز گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری کمک های مهمی در به ارمغان آوردن مزایای متنوع برای مقصد محلی می کند (به عنوان مثال، افزایش ایجاد شغل با کیفیت، ایجاد توسعه اقتصادی محلی، کمک به توسعه گردشگری دوستدار محیط زیست، توانمندسازی جامعه، و حفظ ارزش سنتی جامعه محلی) (هیسوپ هان و همکاران، ۲۰۱۹). بنابراین، تحقیق در مورد عواملی که باعث رشد و پایداری گردشگری در مقاصد جدید می شوند برای یافتن ویژگی تعیین کننده ایجاد و ارتقای آنها بسیار مهم است. در کنار آن، تحقیقات بسیار کمی در مورد درک اینکه چگونه گردشگران ادراکات مقصد اجتماع محوری را برمی انگیزند و چه عواملی در تصمیم گیری گردشگران نقش کلیدی دارند، وجود دارد. برای فراتر از انتظارات گردشگران از اجتماع محوری، مدیران مقصد باید درک کنند که گردشگران چگونه پایداری در مقصد خود را درک می کنند. می توان فرض کرد که پایداری و تعامل با مردم محلی زمانی قابل توجه است که جوامع محلی بتوانند تجربیاتی را که گردشگران در اجتماع محوری به دنبال آن هستند ارائه دهند. هدف این مقاله ارزیابی اجتماع محوری در برنامه ریزی گردشگری در کشورهای در حال توسعه می باشد. این مطالعه مفاهیم نظری، عملی و اجتماعی را ارائه می دهد. این مطالعه با تأکید بر نقش عوامل به عنوان پیشایند، پیامدها و مداخلات در توسعه گردشگری، به ادبیات مربوط به تعامل گردشگر کمک می کند. علاوه بر این، این مطالعه تقاضای آینده برای گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری پیش بینی می کند. از نظر روش شناسی، این مطالعه یک بررسی جامع مبتنی بر چارچوب ارائه می کند.

۲. بررسی ادبیات

۲-۱ گردشگری اجتماع محوری

اجتماع محوری به عنوان شکلی از گردشگری در مقیاس نسبتاً پایین تصور می شود که توسط گروهی از مشاغل محلی مدیریت می شود تا به نفع جامعه باشد و در برخی موارد به حفاظت (هنگامی که در مناطق حفاظت شده یا نزدیک آن انجام می شود)

کمک می کند. این به عنوان وسیله ای برای افزایش معیشت و ایجاد فرصت هایی برای توسعه جامعه به بازار عرضه می شود و به عنوان در جامعه بودن، مالکیت و مدیریت توسط جامعه تعریف می شود که بخش قابل توجهی از مزایا را دریافت می کند (دیمیتروفسکی^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). از دهه ۱۹۸۰، ادبیات گردشگری مشاهده کرده است که یک منبع کلیدی اساسی در پایداری گردشگری، مشارکت و گنجاندن ساکنان محلی در جوامع محلی است. مشارکت جامعه به عنوان یکی از ضروری ترین ابزار برای توسعه جامعه روستایی محسوب می شود. وودلی (۱۹۹۳) تضمین می کند که مشارکت جامعه با ایجاد مزایای ارزشمند گردشگری در محل ساکنان محلی، پایداری و فرصت های بهتری را برای ساکنان محلی ایجاد می کند. توسون (۲۰۰۶) افزود که گردشگری حفاظت از منابع محلی را ارتقا می دهد و فرصت های شغلی، درآمد گردشگری و بهبود زیرساخت را ارائه می دهد. مشارکت در سطح محلی در درجه اول برای توسعه برنامه ریزی گردشگری و ایمن سازی رشد اقتصادی جامعه مورد نیاز است، که منجر به توسعه اقتصادی محلی، با تأثیرگذاری بر تجارت، صنایع و فرصت های شغلی در جوامع می شود. برای ارتقای مشارکت جامعه، مفهوم توسعه پایدار برای بهبود کیفیت زندگی در جوامع مطرح شده است. این مفهوم بر موضوعات کیفیت اجتماعی و مسئولیت زیست محیطی تأکید دارد و بر آن تکیه دارد. به همین دلیل، توسعه به ساکنان با سطوح مختلف درآمد و فرصت های مهارتی می دهد و کیفیت زندگی بهتری برای آنها فراهم می کند و مهم تر از آن، حفاظت از محیط زیست را برای محله شان فراهم می کند (رزلد و کانلی، ۲۰۰۵). مشارکت محلی، توانمندسازی جامعه و مشارکت در تصمیم گیری، و همچنین شناسایی مشکلات و مشکلات محلی را تشویق می کند.

اجتماع محوری بر مفهوم توسعه پایدار بنا شده زیرا مشارکت جامعه را برای دستیابی به توسعه عادلانه تر و همه جانبه تر با تمرکز بر فرهنگ های محلی (روستایی، بومی و غیره)، تشویق می کند. اجتماع محوری تضمین می کند که جوامع کاهش نمی یابند و از بین نمی روند که جوامع ممکن است از نظر استراتژیک به عنوان وسیله ای برای افزایش انعطاف پذیری سیستم های اجتماعی و اکولوژیکی در نظر گرفته شوند و در نتیجه به توسعه پایدار کمک کنند (استون و استون، ۲۰۲۰).

با این حال، گردشگری ممکن است پیامدهای منفی از جمله افزایش هزینه زندگی، توزیع نابرابر درآمد گردشگری، اشتغال کم مهارت و کم درآمد، تخریب منابع طبیعی و فرهنگی داشته باشد. جرم و جنایت و مناطق زندگی شلوغ و سطح پایین توانمندسازی. این اثرات نامطلوب ممکن است تأثیر مضر بر ساکنان محلی و همچنین اقتصاد، فرهنگ و محیط زیست داشته باشد و مانع از اجتماع محوری پایدار بیشتر شود. با وجود این، بسیاری از مقاصد نوظهور فرصتی را در توسعه اجتماع محوری به عنوان راهی کارآمد برای کاهش فقر و افزایش آگاهی از مقصد، میراث، فرهنگ و سنت ها دیده اند. این روند باعث فشار اقتصادی می شود که به نوبه خود جوانان را مجبور به مهاجرت به مناطق شهری می کند. با این وجود، هنوز بخش قوی ای از جمعیت شهری وجود دارد که علاقه مند به بازدید از مناطق روستایی و درک شیوه زندگی هستند (سوسا^۲ و همکاران، ۲۰۲۱).

۲-۲ عملکرد گردشگری اجتماع محور و نقش آن

گردشگری پایدار یکی از موضوعات مهم در صنعت گردشگری جهانی است. پایداری اغلب به عنوان رقابت پذیری در مقاصد گردشگری در نظر گرفته می شود، زیرا مسافران به طور فزاینده ای از مسائل اجتماعی/طرفدار محیط زیست/حفاظت آگاه هستند. گردشگری جامعه محور یکی از انواع مهم گردشگری پایدار است. اگرچه دانش در مورد گردشگری مبتنی بر جامعه تاکنون به اندازه کافی کشف نشده است، مطالعات متعددی وجود دارد که این شکل پایدار گردشگری و ویژگی های آن را مورد

^۱Dimitrovski

^۲Stone

^۳Sosa

بررسی قرار داده است. به گفته مایاکا^۱ و همکاران (۲۰۱۹)، هسته گردشگری اجتماع محور، توسعه جامعه از طریق گردشگری است که ارزش آن فراتر از توسعه اقتصادی است. اگرچه رابطه بین توسعه جامعه و گردشگری در جامعه مورد بحث قرار گرفته است، پیشنهاد شده است که گردشگری مبتنی بر جامعه نتایج مثبت متنوعی را به همراه دارد. توانمندسازی، مشارکت/حفاظت زیست محیطی، که منجر به توسعه پایدار جامعه محلی می شود (لی و جان^۲، ۲۰۱۹).

گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری جنبه های مختلفی از فرهنگ محلی را پوشش می دهد: سرگرمی، مردم، محیط طبیعی، روبنا، غذا، محصولات، اقامتگاه ها. مطالعات قبلی نشان داد که این عوامل نیز از ویژگی های ضروری یک مقصد گردشگری هستند. بدون شک، به حداکثر رساندن عملکرد این ویژگی ها به برانگیختن رفتارهای مثبت مسافران پس از خرید برای مقاصد گردشگری کمک می کند (هان^۳ و همکاران، ۲۰۱۹).

۳.پیشنه پژوهش

جدول ۱. مطالعات انجام گرفته در داخل و خارج از کشور

ردیف	نام و نام خانوادگی	سال	عنوان	روش تحقیق	نتایج
۱	مصطفی رسولی منش و مستوره جعفر	۲۰۱۶	مشارکت جامعه برنامه توسعه گردشگری و حفاظت در سایت های میراث جهانی روستایی	این مطالعه تلاش می کند ادبیات مشارکت جامعه فعلی را با توجه به مقاصد سایت میراث جهانی روستایی مرور کند و ادبیات فعلی را از طریق یک مرور سیستماتیک ترکیب کند.	نتایج دارای پیامدهای عملی برای مقامات محلی مسئول مدیریت حفاظت پایدار و توسعه گردشگری سایت میراث جهانی روستایی است - که این اهداف به ظاهر رقابتی با مشارکت ساکنان محلی در فعالیت های اقتصادی و افزایش منافع آنها از گردشگری به بهترین وجه به دست می آیند.
۲	امیر شانی و آبراهام پیزام	۲۰۱۹	راهنمای گردشگری و تحقیقات کیفیت زندگی	این فصل همچنین شامل پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده در مورد CP در برنامه ریزی و توسعه گردشگری است، از جمله نیاز به توسعه شاخص های جامع برای اندازه گیری اثربخشی برنامه های CP، که هم نتایج برنامه های CP و هم خود فرآیند CP را ریزی شود.	یکی از نتایج مهم فصل این است که علیرغم پتانسیل CP در تامین منافع ساکنان محلی و همچنین در حمایت از پروژه های توسعه گردشگری، CP ممکن است در همه موارد اقدام توصیه شده نباشد و باید به دقت برنامه ریزی و برنامه ریزی شود.

^۱Mayaka

^۲Lee & Jan

^۳Han

				ارزیابی می کند.	
۳	فلیکس جی بلو، برنت لاولاک و نیل کار	۲۰۱۸	افزایش مشارکت جامعه در برنامه ریزی گردشگری مرتبط با مناطق حفاظت شده در کشورهای در حال توسعه	کتاب	بر اساس مطالعه ای در دو منطقه حفاظت شده در مالای، این مقاله استراتژی های احتمالی را که می تواند مشارکت جامعه را در برنامه ریزی گردشگری مرتبط با مناطق حفاظت شده در کشورهای در حال توسعه افزایش دهد، شناسایی و مورد بحث قرار می دهد. داده ها از طریق مصاحبه عمیق و بحث گروهی متمرکز جمع آوری شد. شرکت کنندگان در مطالعه از آژانس های مدیریت مناطق حفاظت شده، ادارات دولتی، سازمان های غیر دولتی، اپراتورهای گردشگری و جمعیت محلی اطراف دو منطقه حفاظت شده بودند.
۴	ایندرنانی پل و گوبیندا روی	۲۰۲۳	مشارکت گردشگر در اکوتوریسم: دستور کار بررسی و تحقیق	مقاله	بر اساس چارچوب ACI (پیش-نتایج-مداخله)، این مطالعه به تعامل گردشگر از شش موضوع تعامل مختلف می پردازد. تحلیل هم واژه ادبیات قبلی به دسته بندی مضامین می پردازد. این بررسی ۱۱۸ مقاله را از سال ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۲ از طریق تجزیه و تحلیل محتوا ترکیب می کند.
۵	هیسوپ هان و همکاران	۲۰۱۹	گردشگری جامعه محور به عنوان یک جهت پایدار در توسعه مقصد: بررسی تجربی رفتارهای بازدیدکنندگان	مقاله	مطالعه حاضر به منظور کشف نقش عملکرد گردشگری مبتنی بر جامعه در روشن کردن فرآیند تصمیم گیری پس از خرید مسافران برای محصولات مقصد پایدار با در نظر گرفتن اثر تعدیل کننده احساس تعلق طراحی شد. برای دستیابی به هدف تحقیق از رویکرد کمی استفاده شد. یک بررسی میدانی
					این یافته ها نیاز به بازنگری در مورد نحوه مشارکت جوامع محلی اطراف مناطق حفاظت شده در برنامه ریزی گردشگری در زمینه های کشور در حال توسعه را نشان می دهد. شش راهبرد به عنوان پیش نیازهای اصلی برای دستیابی به مشارکت کامل و فعال جامعه ظاهر شد: آگاهی عمومی و آموزش. ظرفیت سازی؛ ایجاد پیوندها؛ استفاده از روش های مشارکت مناسب؛ مشارکت سازمان های محلی مناسب و تمرکززدایی و هماهنگی سازمان های مدیریت مربوطه.
					این بررسی نشان داد که تعامل گردشگران در اکوتوریسم در ابتدا حول تعامل با مقصد متمرکز بود و به تدریج به سمت تعامل با برند گردشگری، تعامل رسانه های اجتماعی و تعامل گردشگر-OTA متمایل شد.
					نتایج مدل سازی معادلات ساختاری شواهد تجربی ارائه کرد که عملکرد گردشگری مبتنی بر جامعه به طور قابل توجهی بر شکل گیری اهداف پس از خرید مسافران تأثیر می گذارد. علاوه بر این، کفایت ساختار مرتبه بالاتر عملکرد گردشگری مبتنی بر جامعه شناسایی شد. عملکرد

				انجام شده در مقاصد گردشگری مبتنی بر جامعه برای جمع آوری داده ها استفاده شد.	گردشگری مبتنی بر جامعه و رابطه قصد نیز با احساس تعلق تعدیل شد.
۶	ترین تانانوساک و سوپاراک سوریانکیتکائو	۲۰۲۳	بازگشایی محرک های کلیدی پایداری برای شرکت های اجتماعی پایدار: چشم انداز گردشگری مبتنی بر جامعه	مقاله	با استفاده از یک مطالعه موردی کیفی مبتنی بر تئوری زمینه‌ای، هدف اصلی تحقیق ما این است که بینشی به دست آوریم که چگونه رهبران اجتماعی و سازمانی یک شرکت های گردشگری مبتنی بر جامعه برنده جوایز در تایلند می‌توانند با ارزش‌گذاری مجدد میراث فرهنگی و دارایی‌های محلی آن برای دستیابی به گردشگری مبتنی بر جامعه پایدار، ارزش تولید کنند.
۷	بهروز بادکو	۲۰۲۱	بررسی تاثیر گردشگری جامعه محور بر توسعه جوامع روستایی از دیدگاه جامعه محلی: مطالعه موردی مناطق پژوهشی روستاهای گردشگری پاهو	مقاله	این مطالعه توصیفی-تحلیلی بر آن است تا تأثیر گردشگری جامعه‌محور بر توسعه جوامع روستایی را از دیدگاه جامعه محلی بررسی کند. بدین منظور ۳۶۵ پرسشنامه در روستاهای هدف گردشگری (هجیج، شمشیر، نسمة و خانقاه) واقع در شهرستان پاهو با استفاده از نرم افزار SPSS برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده اجرا شد.
۸	امامی و همکاران	۱۴۰۰	تبیین نقش مولفه‌های موثر بر توسعه گردشگری اجتماع محور (مطالعه موردی: روستاهای	مقاله	این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر رویکرد توصیفی-تحلیلی است که با نمونه‌ای با حجم ۷۷۰ نفر از میان افراد روستایی در استان گیلان انجام شده است. جامعه آماری تحقیق، روستاییان ساکن روستاهای استان گیلان می‌باشد. به منظور تعداد نمونه‌ها با استفاده از

			استان گیلان)		جدول مورگان، ۳۸۴ نفر تعیین شد که به منظور افزایش سطح اطمینان و کاهش خطا در داده‌ها، تعداد نمونه‌ها افزایش یافته و ۷۷۰ پرسشنامه تکمیل گردید.	اجتماعی ۰/۲۰۷ و مدیریتی ۰/۱۷۸ به ترتیب بیشترین تأثیر را بر شاخص توسعه گردشگری اجتماع محور می‌گذارند
۹	گلنوزا عثمونوا و همکاران	۲۰۲۲	سیاست گردشگری با استفاده از یک رویکرد ترکیبی	مقاله	هدف این مطالعه اشاره به سودمندی رویکرد ترکیبی از ادراکات ذینفعان و گردشگران برای پرداختن به فرصت‌های گردشگری مبتنی بر جامعه است یک تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری برای شناسایی تأثیر ترجیحات پایداری گردشگران و مشارکت آنها با جوامع محلی بر ادراک پایداری استفاده شد.	نتایج، مزایایی را که جامعه دریافت می‌کند، و همچنین فرصت‌های آینده برای به دست آوردن مزایای بیشتر از شیوه‌های گردشگری در محدوده برنامه‌ریزی گردشگری پایدار را برجسته می‌کند.
۱۰	لونینگ لی و همکاران	۲۰۲۲	الگوهای جریان گردشگر مکان-زمان در گردشگری مبتنی بر جامعه: کاربرد متعامد تجربی برای داده‌های Wi-Fi	مقاله	این مقاله روش جدیدی را برای مطالعه الگوهای فضا-زمان جریان توریستی با استفاده از داده‌های Wi-Fi پیشنهاد می‌کند. به طور خاص، ما درخواست‌های کاوشگر وای‌فای را در طول شش ماه در منطقه دیدنی شیچاهای، یک جاذبه توریستی مشهور مبتنی بر جامعه در پکن، چین، ردیابی کرده‌ایم. پس از استخراج جریان توریستی از داده‌های Wi-Fi، ما از روش تابع متعامد تجربی (EOF) برای شناسایی الگوی تجمع فضایی و موقتی جریان توریستی استفاده کرده‌ایم.	تجزیه و تحلیل توضیحی بعدی، تأثیرات محیطی، مانند شرایط آب و هوایی، کیفیت هوا، و روزهای سفر را بر روی الگوهای فضا-زمان بررسی می‌کند. این مطالعه یکی از اولین مطالعاتی است که از داده های Wi-Fi برای مطالعه رفتارهای سفر در گردشگری مبتنی بر جامعه استفاده می‌کند. روش پیشنهادی می‌تواند بینش‌هایی را به درک بهتر رفتارهای توریستی در جوامع شهری با فضای باز و گردشگری ارائه دهد.
۱۱	هوانگ و کروتز	۲۰۲۲	ارزیابی پایداری گردشگری مبتنی بر جامعه: مطالعه	مقاله	این مطالعه یک رویکرد روش‌شناختی یکپارچه را پیشنهاد می‌کند که راه‌حلی برای ارزیابی پایداری گردشگری و پیشبرد رویکردها و عملیات توسعه CBT به	شاخص پایداری نهایی نشان می‌دهد که CBT در Hoi An دارای پایداری بالقوه کلی است. اقتصاد، که به عنوان مهم‌ترین معیار شناخته می‌شود، در رتبه سوم در

موردی در مناطق روستایی هوی آن، ویتنام			سمت پایداری در جوامع روستایی در Hoi An، یک مقصد میراثی در ویتنام، ارائه می‌کند. این ارزیابی ترکیبی از مصاحبه‌های ساکنین، رویکرد AHP فازی و ارزش پایداری فشارسنج پایداری است.	سطح پایداری قرار گرفت، در حالی که فرهنگ-جامعه از امتیاز پایداری بالقوه فراتر رفت. عوامل حیاتی عبارتند از: سیاست های توسعه جامعه، ظرفیت سازی، مشارکت و حمایت کامل جامعه، و پایداری محیطی.
---------------------------------------	--	--	--	--

۴. روش تحقیق

ما یک رویکرد مرور ادبیات سیستماتیک را برای این مطالعه برای جستجوی مقالات مرتبط با گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری اتخاذ کرده ایم. در اولین گام از بررسی سیستماتیک ادبیات، ما در ابتدا متون مربوطه را از یک پایگاه داده دانشگاهی آنلاین معتبر جستجو کردیم. به دنبال بررسی ادبیات سیستماتیک مشابه در تحقیقات گردشگری (کابرال و دارا، ۲۰۲۰)، ما کلمات کلیدی اولیه را برای ادامه جستجوی خود در Scopus بازیابی کرده ایم. ما جستجوی Boolean را با استفاده از کلمات کلیدی مرتبط، مانند اکوتوریسم و گردشگری، گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری، گردشگری پایدار، گردشگری و کشورهای در حال توسعه، مزایا و چالش ها انجام داده ایم. این کلمات کلیدی بر اساس بررسی ادبیات سیستماتیک مشابه (لیو و همکاران، ۲۰۱۳) در تحقیقات گردشگری انتخاب می‌شوند (سو، وی، و مارتین، ۲۰۲۱). هر مقاله ای که حاوی این کلمات کلیدی در عنوان، چکیده یا کلمه کلیدی باشد به عنوان یک نتیجه جستجوی مرتبط در این مطالعه در نظر گرفته شد.

در این تحقیق از پایگاه داده اسکوپوس برای جستجو و غربالگری مقالات مرتبط استفاده شده است. از این رو، در این تحقیق در حال بازیابی مقالات مربوطه از پایگاه داده اسکوپوس هستیم. جستجو به سال ۲۰۱۸-۲۰۲۳ محدود شد. جستجوی اولیه ما ۵۹۶ سند را شناسایی کرد. در مرحله بعد دوباره جستجو کردیم و سال انتشار را از ۲۰۱۸ به ۲۰۲۳ محدود کردیم که ۲۸۹ مقاله ارائه کرد. در مرحله ۳، با محدود کردن مطالعه به حوزه موضوعی، ۱۹۰ مقاله به دست آوردیم. با محدود کردن به زبان انگلیسی، ۱۵۶ مقاله به ما داد. در مرحله نهایی، ما ۱۱۸ مقاله مرتبط با مطالعه خود را انتخاب کردیم.

۵. مشارکت گردشگر و جامعه محلی

اکوتوریسم نقشی محوری در توسعه جامعه منطقه ای و محلی ایفا می کند. رشد اقتصادی و پایداری بسیاری از جوامع دورافتاده و مقاصد به توسعه اکوتوریسم بستگی دارد. مشارکت گردشگران در گردشگری محلی به طور قابل توجهی به توسعه گردشگری کمک می کند (خالدی کوره^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). مشارکت گردشگران از طریق شرکت در فعالیت‌های مختلف گردشگری محلی در مقاصد اکوتوریسمی، معیشت جوامع محلی را تامین می‌کند و مزایای اجتماعی-اقتصادی را بهبود می‌بخشد (توسون^۳، ۲۰۰۵). جدای از رشد اقتصادی، فرهنگ یا میراث جامعه گردشگران را برای مشارکت در اکوتوریسم مبتنی بر جامعه ترغیب می کند. اگرچه مکان‌های مبتنی بر طبیعت که برای حفاظت در نظر گرفته می‌شوند نیازمند مشارکت گردشگران و جامعه محلی در توسعه اکوتوریسم برای چنین حفاظتی از طبیعت هستند (ادوم، ۲۰۱۹).

^۱Cabral & Dhar^۲Khaledi Koure^۳Tosun

از آنجایی که مکان های اکوتوریسمی مناطق حفاظت شده مبتنی بر طبیعت هستند، فرهنگ جامعه محلی و محیط پاک برای تشویق گردشگران به بازدید مجدد و داشتن تجربه ای به یاد ماندنی ضروری است. از این رو، مشارکت گردشگران در فرهنگ و فعالیت های محلی منجر به پاکیزگی محیط اطراف در مکان های اکوتوریسمی می شود (شارما و سرمه، ۲۰۱۹). علاوه بر این، ورود گردشگران بیشتر به یک مکان باعث توسعه بیشتر مکان برای جذب و نگهداری گردشگران می شود. از آنجایی که بازدیدهای توریستی و مشارکت فعال در یک مقصد باعث افزایش رشد اقتصادی می شود، چنین مشارکتی در سایت های اکوتوریسمی دامنه زیرساخت های گردشگری را گسترش می دهد. این توسعه زیرساختی (جدول ۲) شامل فیزیکی (خانه، هتل ها و حمل و نقل)، فرهنگی (فرهنگ و میراث محلی، نمایشگاه ها و جشنواره های روستا، هنر، موسیقی و غذا)، خدمات (خدمات بانکی، آژانس های مسافرتی، و راهنمایان تور) است. و جنبه های حکمرانی (قانون و نظم) محیط اکوتوریسم (شارما و سرمه، ۲۰۱۹). تعامل اجتماعی بین گردشگران و جوامع محلی و توسعه زیرساخت های سایت اکوتوریسم به شدت بر رشد گردشگری پایدار تأثیر می گذارد. علاوه بر این، عوامل مشارکت گردشگر در اکوتوریسم مبتنی بر جامعه محلی تحت تأثیر میراث سنتی و بومی مقصد و آموزش مردم محلی است که منجر به رضایت گردشگر و قصد رفتاری می شود (رسولی منش و همکاران، ۲۰۱۹). تعامل گردشگران و جامعه منجر به رفتار مسئولانه مسافران با احترام به فرهنگ و میراث محلی، پایبندی به سیاست های کاهش آلودگی، سیاست های گردشگری منطقه ای و ایمنی ساکنان می شود

گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری تضمین می کند که جوامع محلی مالکیت و مدیریت کامل تجربه گردشگری را دارند، به طوری که مزایای اقتصادی گردشگری در جامعه آنها باقی می ماند. اجتماع محوری طراحی شده است تا به مسافران طعم واقعی میراث یک جامعه محلی، شیوه های فرهنگی و منابع طبیعی آنها را بدهد و از این طریق یک تجربه سفر غوطه ور و غنی را ارائه می دهد.

۶. مزایا و چالش های گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری

گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری یک ابزار بهینه جایگزین برای حفظ منابع طبیعی و فرهنگی و توسعه پروژه های گردشگری است. این یکی از گزینه های بالقوه قابل دوام برای حفظ تاکتیکی معیشت محلی و همچنین رسیدگی به چالش های جهانی موجود توسعه گردشگری است. مزایای اجتماع محوری بر اساس شرایط فعلی جامعه متمایز می شود و می تواند در دیدگاه های مختلفی مانند سود اقتصادی، حفاظت از محیط زیست و کیفیت زندگی دیده شود. یکی از اهداف آن ایجاد شغل و امنیت اقتصادی در جوامع است. مشاغل مانند راهنماها، آژانس های مسافرتی، نگهبانان و نظافتچی ها به ویژه در استخدام مشخص می شوند و حتی کارگران غیر ماهر نیز استخدام خواهند شد زیرا اجتماع محوری نیاز را افزایش می دهد. سبلی^۲ (۲۰۱۰) اظهار داشت که تا زمانی که شغل مزدبگیر در محل وجود دارد، اعضای جامعه فقر را ریشه کن می کنند و استاندارد زندگی خود را بالا می برند.

علاوه بر این، هسته اجتماع محوری مشارکت فعال جامعه است که تأثیر مثبتی بر منابع جامعه می گذارد و به عنوان یک استراتژی توسعه ای در نظر گرفته می شود که به نیازهای جامعه پاسخ می دهد. چوی و سیراکایا (۲۰۰۶) بیان کردند که جوامع می توانند کنترل منابع خود را در دست بگیرند و پس از اینکه جوامع توسعه گردشگری را به انجام رسانند، فعالیت گردشگری را مدیریت کنند. در نتیجه، جوامع سود بیشتری به دست می آورند. هنگام استفاده از گردشگری برای درخواست

^۱Sharma & Sarmah

^۲Sebele

توسعه جامعه، در اصل قابل اعتماد است، اما در عمل با چالش هایی مواجه است (شیونز، ۲۰۰۲) و اینها باید در مرحله اولیه برنامه ریزی شناسایی شوند تا امکان موفقیت تضمین شود.

یک چالش می تواند مربوط به ماهیت ناهمگون جوامع یا اعضای جامعه باشد، به عنوان مثال، طبقه، جنسیت، و عوامل اخلاقی، که ممکن است بر قصد مشارکت تأثیر منفی بگذارد، شناسایی کرد که منابع، اطلاعات و مشاوره ناکافی برای ایجاد تعامل موثر با ذینفعان می تواند منجر به آسیب پذیری در گردشگری شود. ریسک های مالی همیشه در ابتدا یک عامل مهم برای موفقیت یا شکست کسب و کار در جوامع هستند (کورول و اسپیرییدو، ۲۰۲۰).

۷. مزایای گردشگری اجتماع محوری

برای اینکه یک مقصد پایدار باشد، اثرات نامطلوب اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی گردشگری باید محدود شود. جوامع محلی انگیزه دارند تا اثرات منفی بر خانه های خود را به حداقل برسانند تا به زندگی در آنها ادامه دهند، به همین دلیل است که مشارکت جامعه در بخش گردشگری برای پایداری ضروری است

- اقتصادی

اجتماع محوری فرصت های شغلی، تولید درآمد، خرید محلی کالاها و خدمات را فراهم می کند و بودجه ای را که جامعه را ترک می کند محدود می کند. همچنین به تنوع بخشیدن به فعالیت های اقتصادی فراتر از کشاورزی کمک می کند، که در سال هایی که تغییرات آب و هوایی بازدهی کم یا بدون محصول ایجاد می کند، خطر را کاهش می دهد. گردشگری مبتنی بر جامعه به مردم محلی اطمینان می دهد که تصمیمات خود را می گیرند و پول را در جامعه خود نگه می دارند. در نتیجه جوامع خودپایدار می شوند. سرمایه های ایجاد شده توسط فعالیت های گردشگری در جامعه باقی می ماند و به نفع خود استفاده می شود.

- ارزش مشترک

گردشگری مبتنی بر جامعه نیز برای حفظ فرهنگ ضروری است. تبلیغات فرهنگ های محلی، مردم محلی را تشویق می کند تا سنت ها و فرهنگ خود را حفظ کنند. در یک اجتماع محوری، توزیع مزایا برای همه خانوارها وجود دارد. به عنوان مثال، اگرچه همه خانواده ها میزبان خانه نخواهند بود، برخی ممکن است به عنوان راهنما عمل کنند یا غذا ارائه دهند. حتی کسانی که مستقیماً درگیر نیستند از استفاده توافق شده از صندوق جامعه بهره مند می شوند.

- تجربه فرهنگ اصیل

گردشگری اجتماع محوری به جامعه و فرهنگ اصیل نزدیکتر می شود. در حالی که یک تور مسافرتی در یک روستای محلی برای خرید صنایع دستی توقف می کند، گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری گردشگران را با جامعه و سبک زندگی آن درگیر می کند که یک تعامل دو طرفه است. گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری از بخش کلیشه ای و تجاری سازی شده گردشگری به یک تجربه واقعی حرکت می کند.

^۱Scheyvens

^۲Korol and Spyridou

- آگاهی اخلاقی و مسافرت مسئولانه

هدف گردشگری اجتماع محوری فراهم کردن فرصت هایی برای مسافران برای کمک به مردم محلی است. گردشگران می دانند که پول آنها به دلیل خوبی استفاده می شود - توسعه مقصد. آنها همچنین با دانستن اینکه ردپای مثبتی از خود به جا گذاشته اند، آنها را ترک خواهند کرد.

- استقبال گرم مردم محلی

گردشگران وقتی احساس می کنند مورد استقبال مردم محلی قرار می گیرند، تجربه ای فراموش نشدنی را تجربه می کنند. گردشگری جامعه محور به جوامع و ارتباط گردشگران با مردم محلی اهمیت می دهد. نگرش مردم محلی یکی از تأثیرگذاران اصلی است که چرا مردم ترجیح می دهند به یک مقصد سفر کنند. مردم محلی می دانند که چگونه از زمین خود نگهداری و محافظت کنند. آنها ساکن دائمی هستند و به محیط زیست خود اهمیت می دهند. افراد محلی نیز دانشی فراتر از آنچه متخصصان گردشگری می توانند ارائه دهند، دارند. آنها می دانند چه چیزی برای محیطشان مناسب است یا نه. مشارکت محلی پایداری گردشگری را تضمین می کند. افراد محلی برای محافظت و حفظ محیط زیست خود برای خود و فعالیت های گردشگری آینده آموزش دیده اند.

- اجتماعی

اجتماع محوری آموزش مهارت ها، فرصت هایی برای توسعه زیرساخت های اجتماعی (نیروی، جاده ها، فاضلاب، آب) و مزایای سلامتی (آموزش مدیریت آب و پسماند) را برای افراد فراهم می کند. همچنین ساختار جامعه عادلانه تری را ترویج می کند و ارتباط با مسافران خارجی به افزایش اعتماد به نفس و غرور در میان مردم کمک می کند.

- توانمندسازی زنان

یکی از بزرگترین نتایج، توانمندسازی زنان در جامعه است، زیرا آنها اغلب مسئول مدیریت و تولید تجربه و در نتیجه درآمد هستند.

- حفظ فرهنگ

اغلب اجتماع محوری با فراهم کردن فرصت های شغلی محلی برای جوانان از رفتن به شهرهای بزرگتر در جوامع جلوگیری می کند.

۸. اثرات منفی بالقوه گردشگری اجتماع محوری

وقتی گردشگری با در نظر گرفتن ذینفعان به طور متفکرانه انجام شود، برای جوامع بسیار مفید است. دلایل زیادی وجود دارد که چرا اندازه گیری اثرات منفی گردشگری مهم است. برای درک بهتر اهمیت گردشگری مبتنی بر جامعه متفکرانه، اجازه دهید به برخی از اثرات منفی بالقوه گردشگری بر جوامع نگاه کنیم.

- نشت اقتصادی و قیمت های بالاتر

گردشگری تأثیر زیادی بر جوامع در کشورهای در حال توسعه دارد، به ویژه کشورهایی که مقادیر زیادی ارز خارجی دریافت می کنند. سود حاصل از گردشگری - اگر به نفع جوامع مورد استفاده قرار نگیرد - می تواند باعث نشت درآمد شود و ممکن است منجر به تورم در مقصد شود و کسب یا حفظ استقلال اقتصادی را برای مردم محلی دشوار کند.

- وابستگی به گردشگری

جوامع زمانی از نظر اقتصادی آسیب پذیر می شوند که گردشگری منبع اصلی درآمد آنها باشد. آنها می توانند به بازدیدکنندگان خارجی وابسته شوند و در حفظ اقتصاد خود در فصل های خارج از فصل با مشکل مواجه شوند.

- تجاری سازی سنت ها و آداب و رسوم

به خصوص با توجه به گردشگری انبوه، مردم محلی و فرهنگ آنها به دارایی های بازاریابی برای سود گردشگری تبدیل شده اند. سنت ها و آداب و رسوم محلی به جای حفظ، کالایی شده و به عنوان ابزاری برای جذب گردشگران بیشتر استفاده می شود. جوامع محلی می توانند از شیوه های مضر گردشگری رنج ببرند.

- زوال فرهنگی

تعامل بین مردم محلی و بازدیدکنندگان می تواند باعث درگیری های فرهنگی شود و تغییرات سریع ناشی از هجوم گردشگری ممکن است هماهنگی جامعه را برهم زده و زندگی سنتی را مختل کند.

- آسیب های زیست محیطی

گردشگری همچنین می تواند به محیط زیست آسیب برساند و منجر به از بین رفتن منابع طبیعی و تنوع زیستی و همچنین تخریب کلی زیست کره محلی به عنوان یک کل شود.

۹. نتیجه گیری

گردشگری تأثیر قابل توجهی بر جوامع، به ویژه در کشورهای در حال توسعه دارد. بیشتر مقاصد گردشگری مردم محلی را نادیده می گیرند و از آنها به عنوان ابزاری برای جذب گردشگران بیشتر استفاده می کنند. برعکس، گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری شامل افراد محلی در هر بخش از فرآیند برنامه ریزی و مدیریت گردشگری می شود. مردم محلی یاد می گیرند که شرکت کننده فعال باشند. آنها ارزش و اعتماد به نفس ایجاد می کنند، دانش خود را بهبود می بخشند و با گردشگران تعامل دارند که باعث درک و یادگیری متقابل می شود. هر چه مردم محلی بیشتر احساس کنند از گردشگری حمایت می شوند، بیشتر از گردشگری حمایت می کنند و بیشتر از آن حمایت می کنند، که به نفع پایداری مقصد و حفاظت از فرهنگ و ارزش های آن است. فعالیتهایی که در برنامه توسعه می یابند، به طور کلی، توسط خود جامعه تعریف می شوند و آنچه را که مربوط به فرهنگ و قلمرو آنها برای به اشتراک گذاشتن با بازدیدکنندگان است، برجسته می کند. این بدان معنا نیست که فعالیت های برنامه محدود به زندگی روزمره ای است که در آن اقامت می کنید، زیرا اغلب میزبانان، معمولاً محلی ها، تورهایی را ارائه می دهند که زیبایی مکان، تاریخچه ها و سنت های آن را ارائه می دهند.

برخی از کشورها پلتفرم هایی ایجاد کرده اند که می توانید تجربیات خود را در آنها بیابید، همچنین انجمن ها و گروه هایی در شبکه های اجتماعی و آژانس های مسافرتی متخصص در این نوع گردشگری وجود دارد. گردشگری مبتنی بر اجتماع محوری تضمین می کند که جوامع محلی مالکیت و مدیریت کامل تجربه گردشگری را دارند، به طوری که مزایای اقتصادی گردشگری

در جامعه آنها باقی می ماند. گردشگری اجتماع محوری زیر چتر گردشگری پایدار قرار می گیرد. هدف آن مشارکت دادن جوامع در جنبه های گردشگری، از برنامه ریزی تا مشارکت فعال است. گردشگری مبتنی بر جامعه به دنبال حمایت از جوامع از طریق فعالیت های گردشگری است و هدف آن ارائه یک تجربه محلی معتبر به گردشگران است.

گردشگری یک بخش رو به رشد و مرتبط در بسیاری از مقاصد است. اگرچه اجتماع محوری به عنوان یک مدل توسعه پایدار برای صنعت گردشگری در نظر گرفته شده است، اما نگرانی هایی در مورد تأثیرات منفی آن بر جامعه ایجاد می شود. با این حال، تحقیقات محدودی برای اندازه گیری مزایا و خطرات آن و پیشرفت اجتماع محوری به سمت پایداری برای شناسایی اقدامات اولویت دار که پایداری بلندمدت را تضمین می کنند، وجود دارد.

گردشگران، در دسترس بودن عادلانه زیرساخت ها و پتانسیل غنی اکوتوریسم به عنوان فرصت های اصلی برای توسعه اجتماع محوری در منطقه، بازاریابی ضعیف گردشگری، امکانات اقامتی محدود و آگاهی محدود جامعه به عنوان چالش های اصلی شناسایی شدند.

اثرات گردشگری بر جوامع محلی عموماً جهانی است. می توان اثرات مثبت اجتماعی-فرهنگی مختلفی مانند فرصت های شغلی، تولید درآمد، توسعه زیرساخت ها و بهبود خدمات اجتماعی مانند مخابرات و خدمات بانکی را در نظر گرفت. برنامه ریزی و توسعه گردشگری پایدار در کشورهای در حال توسعه به دلیل ناتوانی در برآوردن خواسته های ذینفعان محلی مورد انتقاد قرار می گیرد. در نتیجه، گاهی اوقات ذینفعان در برابر تلاش های مرتبط با گردشگری مقاومت می کنند و اجرای آن ها و دوام طولانی مدت را به خطر می اندازند تمایل گردشگران برای درگیر شدن با جامعه محلی که به طور قابل توجهی تحت تأثیر ترجیحات پایداری آنها قرار گرفته است، همچنین با توصیه مطرح شده توسط کارشناسان ذینفع مبنی بر اینکه جامعه باید احساس مالکیت ایجاد کند تا اجتماع محوری نتایج ملموسی را به همراه داشته باشد، مطابقت دارد.

اگر شما از آن دسته گردشگرانی هستید که همیشه به دنبال تجربه فرهنگی عمیق تری در طول سفر خود هستید، مطمئناً مجذوب گردشگری مبتنی بر اجتماع خواهید شد. تجربه هایی از این دست نیز در فهرست مسافرانی قرار دارد که به مسئولیت اجتماعی و زیست محیطی و تأثیرات انتخاب های گردشگری خود اهمیت می دهند. به هر حال، یکی از دستورالعمل های گردشگری جامعه محور، اولویت بندی نیازها و محدودیت های جامعه است. همچنین گزینه خوبی برای کسانی است که به دنبال فعالیت های متمرکز بر اکوتوریسم هستند، در اینجا همیشه ارزش بررسی دشواری فنی فعالیت های پیشنهادی مکانی را دارد که از آن بازدید خواهید کرد. با این غوطه ور شدن فرهنگی، می توانید پارادایم ها و پیشداوری هایی را که ممکن است قبل از درک واقعیت آن مکان یا مردم داشته باشید، بشکنید و این دیدگاه را به تفاوت ها در زندگی روزمره خود نیز بسط دهید. علاوه بر این، راهی برای فعال کردن اقتصاد محلی و کمک به توسعه و توانمندسازی آن است. ناگفته نماند که حمایت از این نوع تجربه بهترین راه برای حفظ سنت ها و میراث فرهنگی است

این مطالعه دارای محدودیت های بسیاری است که نمونه ای از تحقیقات مروری است. محدودیت اصلی فرآیند فیلتر است که فقط از دو جفت کلمه کلیدی استفاده می کند. ادبیات می تواند از کلیدواژه های دیگری استفاده کند، اما به دلیل اینکه محقق آنها را در نظر نگرفت، ادبیات مورد بررسی قرار نگرفت. تحقیقات آینده باید استفاده از کلمات کلیدی دیگر و تمرکز بر زمینه های خاص را در نظر بگیرد. نتایج این تحقیق می تواند اطلاعات مفیدی را برای انجام پرس و جوهای بیشتر در یک بازه زمانی بزرگتر ارائه دهد که باعث افزایش اندازه نمونه ها می شود. حجم نمونه بزرگتر همچنین می تواند تجزیه و تحلیل عمیق را برای هر کشور خاص در منطقه فراهم کند.

۱۰. منابع

امامی، سیده فاطمه؛ علیرضا، دربان آستانه؛ محمدرضا، رضوانی؛ مجتبی، قدیری (۱۴۰۰) تبیین نقش مولفه های موثر بر توسعه گردشگری اجتماع محور (مطالعه موردی: روستاهای استان گیلان)، دوره ۱۰، شماره ۳۶، خرداد ۱۴۰۰، صفحه ۲۷-۱

A systematic scoping review of sustainable tourism indicators in relation to the sustainable development goals, *Journal of Sustainable Tourism* (2020), pp. 1-21

Amir Shani & Abraham Pizam (۲۰۱۱) Community Participation in Tourism Planning and Development, *Handbook of Tourism and Quality-of-Life Research* pp 547–564

B. Lovelock, K. Lovelock, the ethics of tourism: Critical and applied perspectives Routledge (2013)

Babbie ER. *The Practice of Social Research*. 11th ed. Belmont, CA: Thomson Wadsworth; 2007. 511 pp.

behrooz badko (۲۰۲۱) Investigating the impact of community-based tourism on development of rural communities from the perspective of the local community: A Case Study of Paveh Tourist Villages Issue 18 Vol. 9 Autumn - Winter 1400

C. Cabral, R.L. Dhar, Ecotourism research in India: From an integrative literature review to a future research framework, *Journal of cotourism*, 19 (1) (2020), pp. 23-49

C. Cabral, R.L. Dhar, Ecotourism research in India: From an integrative literature review to a future research framework, *Journal of cotourism*, 19 (1) (2020), pp. 23-49

C. Liu, J. Li, P. Pechacek, Current trends of ecotourism in China's nature reserves: A review of the Chinese literature, *Tourism Management Perspectives*, 7 (2013), pp. 16-24

C. Tosun, Stages in the emergence of a participatory tourism development approach in the developing world, *Geoforum*, 36 (3) (2005), pp. 333-352

Dimitrovski, D.; Lemmetyinen, A.; Nieminen, L.; Pohjola, T. Understanding coastal and marine tourism sustainability-A multi-stakeholder analysis. *J. Destin. Mark. Manag.* **2021**, *19*, 100554.

F. Khaledi Koure, M. Hajjarian, O. Hossein Zadeh, A. Alijanpour, R. Mosadeghi Ecotourism development strategies and the importance of local community engagement, *Environment, Development and Sustainability*, 1–29 (2022)

Felix G Bello, Brent Lovelock and Neil Carr (۲۰۱۸) Enhancing community participation in tourism planning associated with protected areas in developing countries, *Tourism and Hospitality Research*, Vol. 18, No. 3 (JULY 2018), pp. 309-320

G. Roy, S. Sharma, analyzing one-day tour trends during COVID-19 disruption—applying push and pull theory and text mining approach, *Tourism Recreation Research*, 46 (2) (2021), pp. 288-303

Han, H.; Al-Ansi, A.; Olya, H.G.T.; Kim, W. Exploring halal-friendly destination attributes in South Korea: Perceptions and behaviors of Muslim travelers toward a non-Muslim destination. *Tour. Manag.* 2019, *71*, 151–164.

Heesup Han, Taeyeon Eom, Amr Al-Ansi, Hyungseo Bobby Ryu and Wansoo Kim (۲۰۱۹) Community-Based Tourism as a Sustainable Direction in Destination Development: An Empirical Examination of Visitor Behaviors, *Sustainability* 2019, 11(10), 2864; <https://doi.org/10.3390/su11102864>

Indrani Paul, Gobinda Roy (۲۰۲۳) Tourist's engagement in eco-tourism: A review and research agenda, *Journal of Hospitality and Tourism Management*, Volume 54, March 2023, Pages 316-328

J.E. Carins, S.R. Rundle-Thiele, Eating for the better: A social marketing review (2000–2012) *Public Health Nutrition*, 17 (7) (2014), pp. 1628-1639

Korol, T., and Spyridou, A. (2020). Examining ownership equity as a psychological factor on tourism business failure forecasting. *Front. Psychol.* 10:3048. doi: 10.3389/fpsyg.2019.03048

Lee, T.H.; Jan, F.-H. Can community-based tourism contribute to sustainable development? Evidence from residents' perceptions of the sustainability. *Tour. Manag.* 2019, 70, 368–380.

Luning Li, Xiang Chen, Luyun Zhang, Qiang Li, Yang Yang & Jin Chen (۲۰۲۲) Space-time tourist flow patterns in community-based tourism: an application of the empirical orthogonal function to Wi-Fi data *Current Issues in Tourism Latest Articles*

Mayaka, M.; Croy, W.G.; Cox, J.W. A dimensional approach to community-based tourism: Recognising and differentiating form and context. *Ann. Tour. Res.* 2019, 74, 177–190.

N. Sharma, B. Sarmah, Consumer engagement in village ecotourism: A case of the cleanest village in asia-mawlynnong, *Journal of Global Scholars of Marketing Science*, 29 (2) (2019), pp. 248-265

R.A. Shoo, A.N. Songorwa, Contribution of ecotourism to nature conservation and improvement of livelihoods around Amani nature reserve, Tanzania, *Journal of Ecotourism*, 12 (2) (2013), pp. 75-89

S. Mostafa Rasoolimanesh and Mastura Jaafar (۲۰۱۶) Community Participation toward Tourism Development and Conservation Program in Rural World Heritage Sites, *Tourism*, Edited by Leszek Butowski

S. Modgil, R.K. Singh, C. Foropon, Quality management in humanitarian operations and disaster relief management: A review and future research directions, *Annals of Operations Research* (2020), pp. 1-54

S.M. Rasoolimanesh, S. Ramakrishna, C.M. Hall, K. Esfandiar, S. Seyfi

Scheyvens, R. (2002). *Tourism for Development: Empowering Communities*. London: Pearson Education.

Sebele, L. S. (2010). Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama rhino sanctuary trust, central district. Botswana. *Tour. Manag.* 31, 136–146. doi: ۱۰.۱۰۱۶/j.tourman.۲۰۰۹.۰۱.۰۰۵

Sosa, M.; Aulet, S.; Mundet, L. Community-based tourism through food: A proposal of sustainable tourism indicators for isolated and rural destinations in mexico. *Sustainability* 2021, 13, 6693

Stone, M.T.; Stone, L.S. Challenges of community-based tourism in Botswana: A review of literature. *Trans. R. Soc. S. Afr.* 2020, 75, 181–193.

su15043401

Thananusak, T.; Suriyankietkaew, S. Unpacking Key Sustainability Drivers for Sustainable Social Enterprises: A Community-Based Tourism Perspective. Sustainability 2023, 15, 3401. <https://doi.org/10.3390/>

Thi Huong & Sibylle Creutz (۲۰۲۲) Assessing the sustainability of community-based tourism: a case study in rural areas of Hoi an, Vietnam, Cogent Social Sciences, Volume 8, 2022, Issue 1

Xiao H, Smith SLJ. The use of tourism knowledge. Research propositions. Annals of Tourism Research. 2007;34(2):310–331. DOI: 10.1016/j.annals.2006.09.001.